

Britanijos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY — LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

41 (114) 1949 m. spalio 7. III METAI

Leidejas — D. B. LIETUVIŲ SAJUNGOS CENTRO VALDYBA
 REDAKTORIUS K. CEBLINAS
 REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS
 2, London Mews, London Street, London, W.2
 (Tel. 1. AMBASSADOR 6195)
 K A N A : mėnams - 18 sil., 6 mėn. - 10 sil.
 3 mėn. - 5 sil., 6 peral.
 SKELBIMAI: ilute 1 skil. - 1 sil.
 Sveikiniai ir užuokautos - 10 sil.
 Redakcija straipsnius taisydo bei trumpina savo nuožiūra ir
 nesunaudoja rankraščiu nesaugo.
 Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
 Paskiro Nr. kalna 6 pensl

PABALTIO UNIVERSITETAS UZDAROMAS

Pabaltio universitetas Pineberge (Vokietijoje, netoli Hamburgo) sėkmingai veikė keletą metų. Rugsėjo 31 d. jis visam laikui uždaromas. Visas universiteto turtas bus likviduotas.
 Šiuo metu universitete vyksta paskutiniai egzaminai ir diplominių darbų ruošimas.
 Universitetui likviduojantis, studentų ir profesorų skaičius žymiai sumažėjo. Šiuo metu ten gyvena profesoriai: V. Biržiška, Saldukas, Dr. Bristokis, Dr. Puzinas ir keliais dešimt lietuvių studentų yra pašaukti į IRO pereinamąją stovyklą Wentworfą, ties Bergedorfu, išvykimui į JAV.

RUSIJA PRIPAZINO KINIJOS KOMUNISTUS

Maskvos radio paskelbė, kad Rusija užmezgė diplomatinis santykius su Kinijos komunistų kontroliuojama Centrine Liaudies Vyriausybe Pekinge. Tuo pačiu laiku Sovietai netraukė santykius su tautine vyriausybe Kantone. Pekinge Rusiją atstovaus ambasadorius.
 Komunistai paimformavo ir kitas valstybes apie naujos vyriausybės sudarymą, bet kol kas tik viena Rusija su satelitais ją pripažino. Netenka abejoti, kad komunistai darys žygių perimti Kinijos atstovavimą tarptautinėse organizacijose. JTO greit svarstys nacionalistų vyriausybės skundą prieš Rusiją, kuri kaltinama įsikišimu į Kinijos vidaus reikalus, remimu komunistų sukilėlių ir tt.

LIETUVOS BUDELIAMS ORDINAI

"Pravda" paskelbė sąrašą asmenų, tarnaujančių slapto policijos daliniuose (MGB ir MVD) adovanotų ordenais. Ordenai duoti už sėkmingai atliktus "specialius vyriausybės paskirtus darbus." Apdovanotų asmenų sąrašas yra keletas ir iš Baltijo valstybių. Kadangi Baltijo valstybėse šiais metais neįvyko jokių žymesnių policijos veiksmų, galima spėti, kad ordenai buvo duoti už deportacijų įvykdymą ir prisidėjimą prie Baltų tautų naikinimo.

Lietuvoje Raudonosios Vėliavos ordenu apdovanoti: gen.-maj. Juozas Bartaišius ir pulk.-liet. Leonardas Martavičius (abu rusai).

GELEŽINKELIEČIAI NESTREIKUOS

Tautinės Geležinkeliečių Sąjungos delegatų konferencija atmetė pasiūlymą pradėti darbą "pagal taisykles" (go slow) ir vietoj to nutarė priimti arbitracinės komisijos sprendimą, atmetantį geležinkeliečių reikalavimą pakelti atlyginimus 10 šilingų į savaitę.

Konferencija buvo labai audringa ir truko dvi dienas, tačiau laimėjo nuosaikumą. Sąjungos sekretorius Figgins, konferencijai pasibaigus pareiškė: "Delegatai nesiėmė griežtesnių priemonių vien tik dėl to, kad mes turėjome moralę pareigą priimti arbitracinio teismo sprendimą ir kad krašto

VOKIECIAI PRASO SUSTABDYTI ISMONTAVIMUS

Federalinės Vakarų Vokietijos respublikos parlamentas didele balsų dauguma priėmė socialdemokratų pasiūlytą rezoliuciją, kuria Britanijos, JAV-bių ir Prancūzijos vyriausybės prašomas sustabdyti tolimesnį vokiečių fabriku išmontavimą ir tą klausimą iš naujo persvarstyti. Rezoliucijoje sakoma kad būtini Vokietijos įrenginiai yra sunaikinami ir dėlto negalima bus atsiekti atsiskaitymų balanso, ko siekia Marshallio Planas. Vokietijos kancleris, Dr. Adenaueris pažymėjo, kad jeigu Vakarų valstybės eis tuo keliu, tada Vokietijai vėl atsiras nepasitenkinimas, koks buvo po pirmojo pasaulinio karo, kada nacionalistai paėmę valdžią į savo rankas.

MARKES KURSAS

Vakarų markės nuvertinimo reikalu pasiekta kompromiso. Markė nuvertinta 20%, ir jos vertė dabar bus 23,8 Amerikos centai vietoj 30.

RAUDONOJI ARMIJA JUDA

RUSIJA SULAUŽĖ SUTARTIS SU JUGOSLAVIJA

Sov. Rusija vienašališkai sulaužė drauginumo, savitarpės pagalbos ir pokarinio bendradarbiavimo sutartį su Jugoslavija. Sutartis buvo pasirašyta 1945 m. 20-čiais metų. Ji truko tik 4 metus.
 Kaip paprastai, visą kaltę už sutarties nutraukimą Kremlius suvertė Jugoslavijai. Rusijos notoj sakoma: a) Rajko teismas Vengrijoje įrodė, kad Tito vyriausybė veda ypatingai nedraugišką ir ardančią veiklą prieš Rusiją, dviveidiškai užmaskuodama savo nešvarius darbus draugiškumo patikrinimais; b) tuos darbus Jugoslavija vykdė, užsenio imperialistams įsakius ir c) Jugoslavija nustojo savo nepriklausomybės ir yra svetimos imperialistinės politikos įrankis.

Atsakydamas į Rusijos notą, Tito lygiai atširto, apkaltindamas S. Rusiją "agresyvaus spaudimo vartojimu" ir "JTO-jos kartos sulaužymu, sudarant pavojų pasaulio taikai." Jugoslavija taip pat įspėja Rusiją, kad ji "bus atsakinga už pasėkas, kurios gali kilti iš Sovietų vyriausybės netaikingo žygio, sulaužant draugiškumo ir savitarpės pagalbos sutartį, ir iš Sovietų kariuomenės demonstravimo Jugoslavijos pasieny." Rajko teismą Tito vadina "visiška fabrikacija, norint pateisinti nešvarius sovietų planus," kuriuos Kremlius rengia prieš socialistinį kraštą — Jugoslaviją. Savo notoje Tito kaltina Sovietų vyriausybę šiais nedraugiškais veiksmais prieš Jugoslaviją paskutinių 13 mėnesių laikotarpyje: Sovietai stengėsi įstatyti savo agentus į Jugoslavijos vyriausybę ir kariuomenę, kad ją nuverstų teisėtą Jugoslavijos vyriausybę; išnaudojo Kominformą nesocialistiškiems tikslams; įvedė pilną ekonominę blokadą; teikė pagalbą Jugoslavijos išdavikams ir dezertierams; grąsino notomis ir vykdė demonstratyvinius Sovietų kariuomenės judėjimus Jugoslavijos pasieny.

Visi Rusijos satelitai, išskyrus Albaniją, kuri tokios sutarties neturėjo, per porą dienų vienas po kito pasekė Sovietų pavyzdžiui ir nutraukė draugiškumo sutartis su Jugoslavija.

Sutarčių nutraukimas mažai pakeičia padėtį, nes Jugoslavijos santykiai su Kominformo kraštais jau ir dabar yra nedraugiški. Tačiau kaip ginklas "šaltam kare" tas Rusijos žygis yra rimtai vertinamas. Netrukus, manoma, seks diplomatinis santykių nutraukimas — paskutinis "šalto karo" ginklas. Jau ir dabar Kominformas Belgrade turi tik vieną pasiuntinį — Rumunijos ministrą, o visi kiti yra apleidę Jugoslaviją. Diplomatinis santykius nutraukus, dirva bus paruošta "karo sušiltėjimui."

Kaip pranešama iš Vašingtono, Kremliaus planas yra išprovokuoti didesnius pasienio incidentus ir pasiųsti "Kominformo partizanų" į Jugoslaviją, kad suorganizuotų sukilimą šio vidaus. Tada, reikalui esant, pasieny sukoncentruota Rusijos kariuomenė gali irgi būti pasiųsta "tvarkai atstatyti."

Iš satelitinio kraštų ateina patikimų žinių apie Sovietų ir satelitinio kariuomenių perkėlimus bei sustiprinimus. Didelis skaičius tankų iš Čekoslovakijos pasiųstas į Vengriją, kur taip pat koncentruojama rusų aviacija. Paskutinių kelių dienų laikotarpyje 200 bombonešių atskrido į Szegedą, arti Jugoslavijos. Sovietų įgulos Rumunijoje ir Vengrijoje buvo nuolat stiprinamos per paskutines kelias savaites, ir dabar ten yra 5 ar 6 divizijos, gerai aprūpintos didžiuliais bombonešiais.

Nežiūrint tai, stebėtajai iš Balkanų praneša, kad nei Jugoslavijoje nei kaimyninėse valstybėse nematyti jokių tikrų invazijos pasirošimų. Diplomatiniai sluoksniai spėja, kad "jų tų karinių pasirengimų tikslas yra ne vien daryti spaudimą į Jugoslaviją, bet taip sustiprinti Rusijos pozicijas Vengrijoje ir Rumunijoje ir kartu užimti strateginius punktus priešais Bulgariją ir Slovakiją, jeigu tos valstybės kada mėgintų posekti Tito pavyzdžiu. Neseniai Vengrijoje kai kurie nepatikimi kariuomenės ir aviacijos daliniai turėjo būti nuginkluoti, gi Bulgarijoje labai sunkiai buvo užslopintas sukilimas kai kuriose įgulos.

KARIUOMENE PARUOSTA SAKO TITO

Karo pratimams pasibaigus, maršalas Tito pareiškė, kad kariuomenė yra pasiruošusi ginti kraštą "iki paskutinio kraujo lašo, nežūrint iš kur puolimas prasidėtų." Tito kalbos klausėsi 600 jugoslavijos karininkų. Pratimai vyko nepaprastose aplinkybėse, kada tauta yra grąšinama ir vienybė skaldoma iš šalies, kalbėjo Tito. Tačiau "yra geriau sąžiningai mirti kovoje, ginauti tiesą ir teisę, negu pasiduoti vergijon ir leisti be pasipriešinimo sugriauti Marksizmo-Leninizmo principus."

Dėl Rajko teismo Tito pažymėjo, kad Rajkas po arešto buvo išvežtas į Maskavą ir ten "paruoštas" teismui. "Aš nežinau," pridėjo Tito, "kaip galima priversti žmones save kiek galima daugiau apkaltinti, bet yra faktas, kad tam yra vartojamas kažkoks nežmoniškas metodas."

DIPI STOVYKLOS VOKIETIJOJ TUŠTĖJĄ

DAR YRA APIE 20.000 LIETUVIŲ

DiPi skaičius smarkiai mažėja. Lieka seniai, našlaičiai ir nepajėgesnieji. Kai kuriose vietose lietuvių skaičius per pus sumažėjo, o kai kuriose tik vienas, kitas liko.

Emigracijai paspartinti, Vlikas buvo sukvietęs rugsėjo pabaigoje Miunchene atitinkamų organizacijų atstovų pasitarimą. Pasitarime dalyvavo Vliko pirmin. prel. Krupavičius, Liet. Raudonojo Kryžiaus pirm. Dr. Jasaitis, BALFO direktoriai: Valaitis, Rovaitė ir Masaitis, LTB CK pirm. Vyliadas ir sekr. Noakas. Pasitarime paaiškėjo, kad tikslų žinių apie lietuvių Vokietijoje neturima. Apytikriai skaičiuojama, kad Britų zonoje dar yra apie 11.000, amerikiečių — 9.000, o prancūzų — likę visai mažai. Emigracijos paspartinimu tenka susirūpinti dėlto, kad JAV numatytoji DP kvota netrukus bus išbaigta. Kad į šią kvotą lietuviai patektų, reikia buto ir darbo garantijų. Tuo tarpu garantijas turi tik apie 6.000 lietuvių. Kitiems reikalinga parūpinti. BALFAS Amerikoje buvo paskelbęs tokių garantijų rinkimo vąjį, bet

Zinomas anglų politinis savaitraštis "Observer," rašydamas apie nepasisekusius bandymus susitarti su rusais dėl Austrijos sutarties ir Berlyno administravimo, pažymi, kad šiuose faktuose yra dar viena pamoka. Ta pamoka, tai kad šaltojo karo vidury negali būti jokių modus vivendi (kompromisų). Vakarų diplomatijos pagrindinė idėja, kuria buvo remiamasi paskutinėje "keturių didžiųjų" derybose Paryžiuje, kad gali būti kai kas laimėta susitarimu "nesusitarti" buvo klaidinga. Taika negali būti pasiekta rausiantis smulkmenose ar stengiantis sunormuoti nenormalumus. Laikymas jėga padalintos Europos ir atominio ginklavimosi varžybos, kurios dabar prasidėjo, ilgainiui privės prie karo. Neverta pradėti jokių taikos konferencijų, jei jų darbų tvarkoje nebus įrašyta Rytų Europos išlaisvinimo ir atominės energijos kontroles įvedimo klausimų. Jokia konferencija neduos tokių vaisių, kol Vakarai nėra vieningi ir galutinai pasirošę, dvasiniai ir medžiaginiai padarinius sutikti.

RUSIJA PROTESTUOJA DĖL VOKIETIJOS

Po ilgokos tylos Vokietijos reikalais Stalinas pereitą savaitę paleido savo propagandos mašiną į darbą. Tuo metu, kada anapus "Geležinės Uždangos" buvo švenčiama taip vadinama "Taikos Diena," ir vokiečių komunistai pagal įsakymą pradėjo siųsti reikalavimus sudaryti Rytų Vokietijos vyriausybę, Maskvos radio sekmadienio naktį transliavo S. Rusijos notos Vakarų valstybėms tekstą. Toje notoje, kuri buvo adresuota JAV-bių, D. Britanijos ir Prancūzijos vyriausybėms, protestuojama prieš Vakarų Vokietijos vyriausybės Romoje suformavimą. Vakarų Vokietija tapo paversta į "istikimą Vakarų okupacinių organų įrankį su tikslu realizuoti jų agresyvinis planus Europoje," sako nota. Vakarų Vokietijos valstybės sudarymas sulaužė Potsdamo sutartį, o taip pat užs. reik. ministerių nutarimus Paryžiuje, kur buvo susitarta siekti atstatyti "ekonominį ir politinį Vokietijos vieningumą." Nota priduria, kad tuo žygiu "buvo sudaryta nauja padėtis Vokietijoje."

Notos įteikimas supuolė su demonstracijomis ir prakalbomis Rytų Vokietijoje, švenčiant "Taikos Dieną," kuri buvo minima Rusijos ir satelitinuose kraštuose. Ta proga buvo atidaryta siena su Vakarų Vokietija, kad įgalintų komunistus iš vakarų pereiti į rytus ir dalyvauti "taikos" demonstracijose. Korespondentai rašo, kad labai mažai žmonių pasinaudojo ta lengvata vakaruose, tačiau kad dideli skaičiai vokiečių iš sovietų zonos perėjo į vakarus pasipirkti. Prie sienos įvyko keleta demonstratyvių susitikimų tarp komunistų iš abiejų zonų, paleidžiant "taikos" balandžius ir pasakant atitinkamas prakalbas. Sovietų zonos komunistai žodžiu ir spaudoje staiga pradėjo reikalauti sudaryti Rytų Vokietijos vyriausybę su sostine Berlyne. Pažįstant Sovietų propagandos metodus, galima spėti, kad tai greitai ir bus padaryta.

MAISTO NORMOS PADIDINTOS

Nuo ateinančio sekmadienio mėsos norma padidinama iki 1 š. 6 penų savaitei sekančių trijų savaitių periodui. Bekono norma padidinama tuo pačiu metu viena uncija keturių savaitių laikotarpiui. Pieno norma pakeliama nuo 2 iki 2½ pints per savaitę.

TURIME VISU SAVO ŪGIU IŠSITIESTI

TREMTIES GYVENIMUI SUTEIKIM TURINI IR PRASMĘ

Gyvenimas dažnai atrodo toks tūšias ir nevertingas, mes laukiame kažko nauja ir nepaprasta, kuris niekuomet neateina. Mūsų dvasinis gyvenimas, nerasdama prasiveržimui ir veiklai vietos — skursta ir silpnėja. Mūsų patrikę nervai nepakelia sunkios naštos ir tada prasideda nesutarimai ir bėdos. Dažnai prisimename praėjusius, gal net niekada, nepadarytas nuoskaudas ir metame savo tautiečiams nepagrįstus kaltinimus. Mes matėme kaip valdžios ir asmenybės kilo ir krito ir nustojo tikėti bet kokia autoritetu, o dažnai pasidarė egoistai, kuriuos atrodo, kad visas gyvenimas turi sukristi apie jį. Ir vargas tam, kuris pirmoje vietoje nestato mūsų reikalų... Pagaliau iš tolimos tėvynės kasdieną mus pasiekia siaubingos žinios apie negailestingai blaškomus artimuosius, o laikas bėga: valandos, dienos, mėnesiai, metai ir mes esame bejėgiai padėti jų skausmams. Savo vaizduotėje matom tuštėjantįs sodybas ir miestus ir kai sugrįšime — kas mus sulauks, kas mus pasitiks?

Būdami jausmo žmonės, mes, lietuviai, dažnai paklystame tam savo visuotinam skausme ir pametame iš akių tą didįjį tikslą, kuriam mes išvykome iš tėvynės, būtent — sugrįžti į ją, išvaduoti ją, atiduoti savo jėgas laisvės atkūrimui. Mūsų tremtis, mūsų gyvenimas pasidaro be prasmės ir turinio. Mes dažnai išleidžiame iš akių faktą, kad esame daug laimingesni būklėje negu pasilikusieji tėvynėje, bei išvežtieji. Mūsų gyvenimas ir mūsų jėgos nepriklauso mums, o mūsų tėvynėi; kraštui ir žemei, iš kurios syvų mes išaugome ir kur mes ramiai galėsime atsilsėti.

Ir todėl, kad sugrįžti į savo kraštą, turime išsitiesti visu savo ūgiu, nusikratyti tamsių minčių ir padaryti tai, kuo turime būti — kariai už savąjį kraštą. Kariai, kurie ne valandėlei neprileidžia minties, kad yra nugalėti, o narsiai kaunasi iki galo. Be

Inž. Izickas neseniai DBLS-gos Centrinio skyriaus nariams skaitė paskaitą apie mūsų, kaip lietuvių, svarbiuosius uždavinius. Paskaitos metu jo pareikštos mintys ir išvados yra svarbios ir vertos visų mūsų dėmesio. Dėl to pateikiame čia paskaitos santrauką.

rezervų, be pasigailėjimo žūva arba laimi. Atėmus mūsų tėvynę — buvo atimtas mūsų giliausias žmogiškasis pamatas, priemonė i tobulėjimą. Siandieną gal giliau negu kada nors galim suprasti Vydūno žodžius, be abejo išplaukiančius iš jo gilaus patyrimo, kad žmogus gali patapti tikru žmogumi tik per savo tautą. Jei kas nors galvoja, kad mes galime įsiliesti į kitą tautą, apsiprasti tenai — labai klysta. Aplinkuma, kurioje augome, kurioje gyvenome uždėjo neįsildomą antspaudą ant mūsų fizinių ir dvasinių savybių. Mūsų balso organai jau niekada neprisitaikys svietimos kalbos garsams ir mūsų širdis visada suvirps išgirdus minint Rokiškį ar Alytų, Dubysą ar Šešupę. Tad turime išsitiesti visu savo ūgiu ir prisiminti, kad kariai esame. Turime nepaprastą prągą dirbti savo kraštui, turime prągą parodyti savybių, kurių niekada nebūtume galėję iškelti taikiam ir ramiam gyvenime. Nepamirškime, kad Basanavičių, Vileišių, Kudirką, Maironį ir kitus mūsų dvasios galiūnus išauklėjo priešpauža ir tremtis. Siandieną mes turime prągą pasirodyti, kad esame verti jų ir jų kovos ir padaryti savo žemės labai tiek, kiek jie padarė. Mes gi esame žymiai geriau ginkluoti, negu jie ir mūsų šiandien daugiau. Kad susiradus dažnai prarastąjį kelią — mes turime suteikti savo tremties gyvenimui turinį ir prasmę.

Tik ką atvykę į šį kraštą pradėjome čia, anksčiau gyvenusių lietuvių vadovaujami kurti organizaciją gyvenimui savo įgimtą veiklumui pareikšti ir savo visuomenei sukurti, kuri, iš dalies pavaduotų prarastąją tėvynę ir kartu būtų pamatas mūsų mintims ir idėjoms skleistis. Visai natūralu, kad pasirinkom nepartinę organizaciją, nes partijoms veikti tinkamos sąlygos gali būti tik savo valstybėje. Dabar gi, iškelti pirmoje vietoje srovinių pradą reikėtų graibytis po tų srovių praeitį, ką anot Jankų, būtų tolygu žmogui, einančiam atbulai ir, gal būt dar užrištomis akimis. Be abejonės, kiekvienas turime savo įsitikinimus, kurių niekas neverčia atsisakyti, tačiau bendru susitarimu juos paliekam nuošaliai, vieningesnės kovos tikslu vardan. Ir drąsiai galime tvirtinti, kad tas nėra patriotas ir tarnauja akiai prieš užmačioms, kuris pirmoje vietoje statydamas grupinius reikalus ardo lietuviškos visuomenės vieningumą. Sie asmenys savo energijos perteklių galėtų nukreipti į pozityvią kūrybą vietoj ardyimo ir tada jie tikrai ko nors atsiektų. Mūsų akyse pirmoje vietoje visuomet turi stovėti žmogus ir lietuvis, bet ne tai kokias grupes ar pažiūras jis priklauso. Tai reikalauja mūsų būklė ir mūsų artimo meile pagrįsta krikščioniškąjį etika.

Giliai supratęs organizuotumo vieningumą, nuo kurio priklauso mūsų kovos sėkmingumas ir širdingas atsidavimas visuomeniniam darbui, pripildys mūsų sieloje atsiradusią tuštumą ir padarys mus laimingesnius, kai jausime, kad ir mes, kiek galėdami, prisidedame prie savo tautiečių kentėjimų sutrumpinimo. O konkrečių formų tam pareikšti yra begalybė: aktingas

nario pareigų atlikimas, savo spaudos rėmimas ir platinimas, pasireikšimų organizavimas, tinkamas reprezentavimas, mokymasis ir žinių kaupimas laisvos Lietuvos atstatymui. Tokios būtų mūsų kasdieninės pareigos. O patriotizmo pirmasis pasireikšimas ir yra sąžiningas kasdieninių pareigų atlikimas. Tas faktas, kad dar didelė lietuvių dalis nepriklauso jokiai organizacijai rodo, kad patriotizmo jausmas mumyse nėra giliai įsišaknijęs.

Mūsų reikalai priklausys ir nuo pasaulio opinijos, nuo to, kiek ji žinos apie mus ir apie mūsų tėvynę. Jei gyvenant namie nebuvo svarbu, kaip elgėmės, už tat svarbu čia. Tamsi dėmė ant vieno kurio mūsų, yra tamsi dėmė ant visų mūsų. Vienas asmuo savo netinkamu bei nusikalstamu pasielgimu lengvai gali sugriauti tai, ką daugelis kruopščiai per ilgą laiką sukūrė. Netinkamo elgesio tremtiniai yra mūsų reikalo duobkasiai. Jie kala prie kryžiaus ne tik Išganytoją, bet ir savo tautą.

Dėl mokymosi. Reikia pabrėžti jo nepaprastą svarbą. Kai atsikurs tėvynė ir kam lemta bus sugrįžti, daugelis susidurs su sunkumais, susijusiais su krašto atstatymu. Ne gražiomis kalbomis ir popierizmu, bet tik savo rankų darbu ir giliomis žiniomis įvairiose srityse tas tikslas galės būti sėkmingai atsiektas. Pasaulis nestovi vietoje, nuolat žengia pirmyn. Mes negalime nuo pirmineigios atsilikti. Turime eiti kartu. Ir kai išmuš tinkama valanda, turime būti pasiruošę.

Neturime pamiršti, kad daugelis tautiečių gyvena labai sunkiose sąlygose. Per dieną sušlapę ir išvargę Anglijos laukuose, ar surūkę fabrikuose, sugrįžta į nemalonius ir skurdžius barakus. Dažnai apkartusioje sieloje tėra tik vienas troškimas — išsitiesti toje pačioje skurdžioje lovoje ir miego prie globsty pamiršti sunkumus ir rūpesčius. Ir taip slenka dienos vienos, be įvairumo. Tačiau neturime pamiršti ir kito fakto, kad ši būklė yra tik laikina. Pagaliau įsimušime i geresnį gyvenimą arba sugrįšime namo. Mūsų vyriausios čionai įstaigos nėra tokioje būklėje, kad galėtų burtininko lazdelės mostelėjimu pagerinti mūsų gyvenimo sąlygas. Visa tai, daugiausia, priklauso nuo mūsų pačių ryžtumo. Jei nesistengsime išmokyti krašto kalbos, įsigyti tam tikras kvalifikacijas, tai ir ilgą laiką gali tekti pasilikti esamos sąlygose. Mūsų inteligentų pareiga būtų paguosti i vargą patekusį tautietį, perduoti dalį savo žinojimo ir rodyti keliuos, kuriais turime eiti, kad nepamestume patys savęs ir nepaskestume niūraus dvasinio tuštumo tamsoje.

Kada mūsų rankose atsidurs tas, paprastas, dalykas, kaip šio krašto kalbos mokėjimas, tada atsivers i nauji akiračiai tiek savo asmeninei gerovei pakelti, tiek mokyti ir dirbti ateities reikalam.

Mes, lietuviai, esame pakankamai gabūs ir dėl to galime savo darbštumu pasiekti norimus tikslus. Turėkime tik ryžtumą.

Jei turėsime pakankamai ryžtumo nusikratyti savo tamsių minčių, ištrūkti iš mus slėgiančios gyvenimo pilkumos, tai laikui bėgant, galėsime pakelti savo asmeninį gerbūvį. Tuo pačiu sustiprės mūsų organizuotoji lietuviškoji visuomenė ir mūsų tikslų bei siekių atstovavimas. Tada tikrai ateis viena diena, kada nemirtingojo Lietuvos dainiaus Jurgio Baltrušaičio žodžiais galėsime pasakyti:

„Ištverus žiemą, ateis gegužė —
Ir vėl šilėliai sušs, kaip užė.“

KNYGOS LAUKIA MŪSU LEIDYKLOS

Būsimajai draugijinio pobūdžio leidyklai jau paruoštas įstatų projektas, kurį turėtų svarstyti ir tvirtinti suvažiavę patys tos leidyklos nariai. Siuo metu pradedami organizuoti nariai. O nariu gali būti kiekvienas lietuvis, kuris prijaucia draugijos kultūriniam tikslui: leisti geras knygas ir sutinka įmokėti 5 svarus (šis mokestis galės būti mokamas dalimis).

Leidyklos tikslas nėra teikti savo nariams pelno, bet vis dėlto nariai, jei leidykla to pelno turėtų, galės nemokamai gauti jos pačios ar net kitų leidyklų išleistus leidinius.

Leidyklos nariai dalyvauja visame leidyklos darbe. Jau minėta, kad jie, suvažiavę patys svarsto įstatus. Jie išsirenka visiems leidyklos darbams vesti valdybą ir priežiūrai — revizijos komisiją. Narių suvažiavimas taip pat tvirtina valdybos pateiktąjį leidybos planą.

Jei reikalas neužbėgs ant kurių nors parapinių ambicijų povandeninės uolos ir jei daugelis kultūringų lietuvių įsijungs i šią draugiją, nepaisant tai, kur jie gyventų, greitai pradėtume just, kad jau užsukome savo kultūros vežimo vieną didelį ratą. Tie, kurie mėgsta knygą, jau šiandien rodo pasiilgusius akis: nebėra naujų knygų...

Leistinių dalykų būtų. Nekalbant apie vertimus, kurie taip pat galėtų praversti, ir, kol kas nesiekiant kituose kraštuose gyvenančių rašytojų, tik apgraišomis galima suminėti kelis D. Britanijoje gyvenančių rašytojų išleistus dalykus.

Jau buvo minėti leidėjo laukiantieji R. Spalio darbai. Žinoma taip pat, kad J. Gailius turi paruošęs spaudai apysakų rinkinį, o F. Neveravičius rašo didelį dviejų tomų romaną iš paskutiniųjų karo metų Lietuvoje ir tremtyje. Jei rašytojai rašo, tai kam nors reikia šią kūrybą spausdintos knygos pavidalu pateikti skaitytojui. O jie rašo, ne tik mūsų čia suminėtieji.

Sios leidyklos iniciatoriai kreipėsi i DBLS-gos Šiaurės — Vakarų (Manchesterio) apygardos valdybą, kad ši pasiimtų pabūti organizatore ir gimstančiąją draugijinę leidyklą pristėtų iki steigiamosios jos pačios narių seimo. Valdyba šią pareigą pasiėmė.

Kas siuo reikalu domėtusi (o būtų džiaugsmo, kad juo daugiau domėtusi) ar kam dar būtų neaiškumų, prašoma rašyti: K. Barauskui (Cawder St., Patricroft, c/o E. Armitage & Sons, Eccles, Manchester).

Kas pasiryžęs ne tik žodžiais prisidėti prie kultūros darbo, kviečiamas i narius. Didelis patogumas tas, kad savo įnašą galima įmokėti dalimis. O apsigalvoti reikėtų nedelsiant, kad greičiau galima būtų sudaryti dalį kapitalo pirmiesiems darbams, sušaukti narių seimą, viską aptarti ir pradėti darbą. Darbas laukia.

K. Plaučiūnas.

KNYGOS, SPAUDINIAI

AUSTRALIJOS LIETUVIS Nr. 15, Adelajde, 1949 m. liepos 1 d. Antrieji leidimo metai. Išeina kas dvi savaitės. Žurnalinio formato. Viršelis spaustuves spaudmenim spausdintas, tekstas — rašomąja mašinėle. 36 pusl., paskiro num. kaina 1 šil. 4 penai, 3 mėn. 8 šil., pusei metu — 14 šil., metams — 28 šil. Leidėjas ir atsakingasis redaktorius J. Glušauskas. Adresas: 2, Weroona Avenue, Ascot Park, Adelaide, S.A. Turinčias ir įdomiai redaguojamas laikraštis, bet kaip tokia spaudos technika spausdintas, reikiamo įspūdžio nedaro. Už tat mažesnes turi leidimo išlaidas ir iš gaunamos prenumeratos išsiverčia.

KARALAITIS

R. SPALIS

(Tęsinys. Pradžia pereitam num.)

— Vinciai, — kalba sesuo, lygindama jo plaukus, — blynus imk iš spintelės, tau su sviestu pakepiau, gal ir šildyti nereikės, nes tik ką karštus išėmiau ir pieną iš puodynės pilk, kur išraižyta, ten nenugriebtas.

— Palauk tu, — dar sulauko begantį, — pamainyk marškinius, vėl dažais suliejai ir guziko nėra, reikės prisūti. Mokytojas buvo tavo piešinius kažkur siūsiąs.

Sesuo dar parodo lapus, kuriuos reikės jam nunešti i tvartą ir, matydama ateinantį brolį, šnabžda.

— Po pusryčių, būtinai pagulėk, toks pablyškęs, tartum visas kraujas išsunktas ir po akių mėlyna, brolis važiuoja i miestelį, aš viena susitvarkysiu, bėk Vinculi.

Tur būt ir motulė geresnė nebebuvo, kurios jis neprisimena. Žinoma, ji negalėjusi būti geresnė už Jonę, visi ją myli, tik brolis dažnai su ja barasi ir tai tik dėl jo, Vinco. Nors ir stiprus brolis, bet jis Jonės vengia, susigūžta kai sesuo perspėja: neturėsi ramybės nei čia žemėje nei ten po mirties, jei kuri nelaimė atsitiktų... Bijo brolis Jonės, kaltas jis!

Raičiojasi, slepiasi šešėliai. Pačion viršūnė užsikorusi sustingesta saulė. Tyla toluome dalgiai, nebetirpindami spindulių, miršta judėsiai, alpsta vėjas, nurimė tingi lapai, tik sodo obelys geria tvaiką — noksta, linksta šakos; svyra sunkioji varpa, atsišremdama atklydusios aguonos, dūžgia nebetalpindama bičių liepa, tartum upė,

patvindama kvapais; iš molio indų šeimyna sunkia baltą pieną...

Vincas nemiega — tik Rago kalnelyje traukia i save aplinką su pabalusia mėlyne, nusėdusiais pušynais, pamigusiu ežeru ir pats tartum tirpsta erdvėje, susilieja su tais, kuždančiais dvelkiančiais iš samanų, lūžtančiais iš pušynų garsais, su augančia krutancia gyvybe, alsuojančia žeme. Jo akys išplėstos: joks judesys, joks atspalvis nepabėga neįsisunkęs, joks aiškeltėjimas, aimana ar begalinis pasisotinimo džiaugsmas neprasiaužia neišgirstas. Ir žydinčios pienės sula, klampynai, pavermės, susipynę vikmedžiai, smaluotos pušys, žemuogės kaip palaima nugirdo pojūčius, virpina, drasko, sielų muziką jai lieja.

O pušys uošia, uošia dainą... Tik jos vienos viršūnėmis linguodamos, mėlynės ir vandenų erdvės sargyboje stovėdamos, išmoko tąją nepasotinamą ilgiosio dainą. Jos pasakoja apie amžiną nerimą, ilgėsį, klupimą ir žygį. Nugirdo pasiilgimu, troškima, išrauna ramybę, audras jos pasėja...

Kiti medžiai pina kitą dainą, daug ramesnę... Slenka valandos, krenta žiburys, vis žemiau, jau rengias pasinerti, kai Vincas atsiplėšia ir nusigandęs apsižvalgo. Kaip jis galėjęs taip užsimiršti. Juk jau vakaras. Ką jam brolis pasakysias — ir pašokęs bėgte pasileidžia taku.

Troboje Petro tėvas aiškinasi su broliu. Jau tik žvilgtelrėjęs i besikalbančius Vincas žino, kad sunkiai sekasi derybos.

Jonės nėra — ji pasislėpusi klausosi. Petro tėvas, kimsdamas pypkę, dėsto: „Taip, Jonė jam patinkanti, geresnės savo

sūnui jis ir nenorėtų, bet jis turi dar dvi dukras, negi kaip ubages išvarysiąs, jam reikia arba žemės arba pinigų...

Vėl abu su broliu, kaip geri kaimynai pasilenkia ir skaičiuoja. Ne, niekas neišeina, rodos, ir nedaug trūksta, bet galo su galais nesuveda. Brolis piktai purto galvą.

— Jei Jonei viską atiduosiu, pats su maišais liksiu. Jei šito nebūtų, — jis duria pirštą i Vincą, — kitas reikalas, net daugiau galėčiau duoti negu prašai, o dabar tik pasikart liela...

Vincas nukaitęs traukias. Užgautas nenori jis daugiau klausytis. Po valandėlės, užsimaukšlinęs kepurę, išeina i Petro tėvas. Tyla užgula namus. Neramu ir Vincui. Kaip, Jonė. Ka ji daranti. Vėl, įsmukęs kambarin, jis pamato ją atsišėmusią sienos. Kokia ji nusiminus, veidas lyg akmuo, atpažinti sunku, kaip antkapis. Jam geležimi spaudžia gerklę, bet jis neverkia, tik lūpos kietai suspaudžiamos, niekad jis neverkia, net brolio daužomas, bet dabar jam daug sunkiau...

Pastebėjęs įėjusį, brolis pagiežos pilnu balsu šnypščia.

— Tavo mylimasis Vinculis, pasidžiauk dabar broliuku. O velnias prakeiktas! — ir visa jėga trenkęs durimis išlėkė laukan.

Nebaisus Vincui brolis, jam tik baisūs žodžiai, negi iš tikrųjų jis nuskriaudė geserį. Kamuošys gerklėje iki skausmo laužo net tamsu, tegu sesuo pasako, bet Jonė, tartum nematydamas, apsnūdusiu žingsniu apsigrįžta ir išeina.

Vincas bijo sudrumsti tylą ir tik seka akimis tolstančią, kurios kelias veda i Rago kalnelį.

TARP KITKO

SENAS REIKALAS VĖL PRAŠOSI DEMESIO

Labai nesmagu, kad vėl tas pats klausimas tenka kelti iš naujo. Pirmą kartą jį pajudinau, kai dar mūsiškiai buvo Vokietijoje ir kiekvienoje stovykloje, o didesnė net po kelis, buvo įsisteigę šoferavimo kursai ir visa aistra mokėsi svarbaus „amato“. Daug kas tada manė, kad šoferavimas yra gera ir visiems tinkama specialybė, o šoferių visur toks badas, kad reikis tik pasisakyti, kad esi diplomuotas šoferis ir tave, bet kuriam krašte, net su ceremonijomis, sodins i gražiausią limuziną, susimildamas, tik važiuok. Kai kas pyko, kad šoferavimą aistrą kritikuodamas „slopinu entuziazmą mokslui“, o kai kas paklausdavo: „Negi mes piemenys, kad drožinėtume visokius balvonėlius. Kitur tik juoksis iš mūsų tokios tautodailės. Sarmata bus parodyti kultūringiems žmonėms.“

Daugumas mūsiškių nenorėjo tikėti, kad kitur kas nors domėsis mūsų tautodailės dalykais. Laimei, kad netrukus atsirado daugiau žmonių, kurie savo žodžiu i autoritetu parėmė šio dalyko reikalą. Nežinau: ši priežastis, žmonių apsidiplominimas „universalus verslo diplomais“ ar tai, kad Unra kai kur skatino tautodailės dirbinius dirbti, žmonės pradėjo, nors ir palengva domėtis tautodaile ir, pamažu ėmėsi darbo. Bet laiko buvo nedaug, nes netrukus prasidėjo emigracija. Todėl šis dalykas ir neturėjo laiko kiek įsibėgėti.

Vykdami i D. Britaniją, daug kas atsivežė šoferių diplomus, bet tautodailės dalykų — tik retas kas. Čia ir paaiškėjo tikroji dalykų vertė. Jau daug buvo tautodailės parodų. Jas noriai lanko vitos žmonės ir jie statyti daiktai būtų parduodami, tai bematant juos ir išpirktų. Tuo tarpu šoferių diplomai dūli skuduruose.

Mūsų tautodailės dirbinių parodos dažnėja. Neseniai buvo Manchesterio, dabar yra Yorke, o gale metų organizuojama Edinburge. Prašymų tokiams parodomis suteikti yra ir daugiau, bet negalima jų patenkinti, nes nėra ko parodyti. Iki šiol buvusiose parodose mūsų tautodailę reprezentuoja beveik vienas ir tas pats rinkinys. Kitų asmenų eksponatų labai mažai, vienas kitas dalykėlis. Tačiau ir tas rinkinys, laikui bėgant, mažėja. Ir jei nebus laiku susirūpinta tautodailės „priciauglium“, tai netrukus nebus ko ir rodyti.

Ir vėl tenka įrodinėti tautodailės dirbinių reikšmę ir reikalą, skatinti žmones, kad juo greičiau susidomėtų ir skirtų bent kiek savo laiko. Nesgi šiuo laiku tautodailės dalykus kuria labai mažai kas. Tuo tarpu prieš metus ar anksčiau daugiau tokių entuziastų buvo. Ypač tie, kurie jau yra tokius dalykus dirbę, neturėtų „supasuoti“. Jie, kaip pionieriai, turėtų dar ir kitus i tą darbą paskatinti.

Taigi, dar kartą dėmesio mūsų tautodailei. Besidomintieji ją ir aktingi jos kūrėjai, tikslumo sumetimais, turėtų susiburti i atskirą draugiję. Tuomet ne tik daug kas paaikšėtų, bet ir palengvėtų.

Brūklys.

Is mūsų gyvenimo

Pereita sėstadieni buvo susirinkęs posedžio Garbes Teismas ir svayste Centro valdybos daugumos nariu byla, iskelta prieš sios valdybos sekr. A. Kaulena. Kiek teko patirti, p. Kauleno kaltinimai valdybos daugumai rasta nerodytį iro savo forma pasirode nesuderinami su Sąjungos istatu dvasia. Teismo sprendimas sioje byloje bus paskelbtas visuotinam S-gos atstovu suvažiavimui.

D.B.L.S-gos Centrinio Skyriaus susirinkimas, ivykes rugsejo 25 isrinko nauja Valdyba, kuri pasiskirste pareigomis sekanciai: J. Damusis — pirmininkas, A. Kaulenas — vicepirmininkas, J. Vilcinskis — sekretorius, S. Nenortas — izdininkas ir P. Masalaitis — narys.

Susirinkimas nutare paaukoti 30 svaru S-gos namu pirkimo fondui.

DBLS Eccles skyriaus visuotinas nariu susirinkimas bus spalio 23 d. 4š val., Lietuviu Klube. Darbu tvarkoje: atstovo pranesimas is Sąjungos visuotino suvažiavimo, valdybos rinkimai ir kita.

COVENTRIO ŠOKEJAI ŠOKA

Rugsejo 24 d., netoli Birminghame, Sutton Coldfelde, buvo tradicine derliaus svente. Jos programos dali atliko ir Coventrio lietuviu sokeju trupe. Ji pasoko: kepurine, kalveli ir maluna. Si trupe, kaip zinoma, yra pakviesta talkininkauti ir filmos is DiPi gyvenimo pastatyme.

Bendrai paemus, trupe teikia malonu ir estetini vaizda, ypac moteryys. Sokeju apsirengimas kiek taisytinas. Vyrams reiktu keisti ryskiai baltus drabužius i kiek gelsvesnius, o kazokiskai placiai kelnes susiaurinti. Vyrysko apredo pilnumui truksta skrybeliu. Moteru drabužiai pilnesni ir tikrai grazus. Bet karunas reiktu perziureti ir priderinti, kad zemaite nesididziuotu vilnietes karuna, o kitos vietoves lietuvaite-estes.

Sokiai, ziurint ju tautinio originalumo, bus kiek krypteleje. Zinoma, si trupe kartoja tik soku vadovu daroma Vokietijoje ir Anglijoje klaida: perkurti bei sukeisti soku figuras, kad si trupe soktu ne taip, kaip "anoji". Dziugu pastebeti, kad Coventrio sokeju trupe sitos tendencijos netoleruoja. Uz tat jos "Malu-

Vyt. MARIJOSIUS, buves Valstybes Operos dirigentas, vargoninkauja New Britain, J. A. V-bese, lietuviu parapijoje. Rudeni zada suruosti eile choro koncertu Amerikoje.

Izabele MOTEKAITIENE, operos soliste, pernai koncertavusi Anglijoje, apsigyveno Cikagoje.

JURGIS SAVICKAS, rasytojas ir diplomatas, gyvena Pietu Afrikoje. Jis turi parases apysaku ir toliau dirba prie savo atsiminimu.

Simas SUZIEDELIS, istorikas, kuris yra parases knygas apie Vytauta Didiji ir apie Sv. Kazimiera, gyvena Brockton, Mass. ir dirba gumos fabrike.

Gen. V. NAGIUS-NAGEVICIUS, Karo Muziejaus, Kaune, organizatorius bei ilgaemtis grobejas, su zmona atvyko i Clevelanda, Amerikoje.

VYTAUTAS KASUBA, skulptorius, kiek, seniau pasiekęs Amerika, gyvena New Yorke. Atliekamu nuo fabriko laiku jis nemazai dirba skulptoroje.

nas" yra be jokiu israitymu tikrai isbaigtu figuru lietuviskas tautinis sokis. "Kepurine" — taip pat ir, jeiu pavyks islyginti keleta ispildymo nesklandumu, ji bus vienas rimtesniuju soku trupes repertuare.

Soku ispildyme dar jauciamas repeticiu nepakankamumas. Moterims tai kliudo plastini sokima, o vyrams — judesio staiguma bei laisvuma. Neziurint tai, moteru ranku judesiai "Kepurineje" sudaro stipru ispudi. Vyrai grazu ispudi padare sokdami "Kalveli".

Coventrio soku trupe tik kelios savaites kaip repetuoja, todel tokios pastabos gal ir nereikalingos butu, bet skaitantis su faktu kad pasirodyta viesoje vieoje ir ne vien saviesiems, tenka pastebeti ne vien gerasias pasirodymo puses.

Coventrio soku trupes meniniu ir techniniu parengimu rupinasi: V. Dargis, I. Gureviciene, J. Starkevicius ir P. Talanskaite. Muzikine dali veda ir sokiams akordeonu akomponuoja K. Venckus. Sokiams pranesine ja D. Dainoraite. V. Pakempis.

SPORTAS

"VILNIUS" — WETHERBY TURNYRO NUGALETOJAS

Jau aknstyva siu metu pavasari, Wetherby "Baltic" sporto klubo iniciatyva, buvo pradetos rengti visu West Ridingo pajegesniu krepšinio komandu turnyras. Buvo pakviesta: Manchesterio lietuviu "Kovas", Halifaxo lietuviu

"Vilnius", Bradfordo latviu "Trimba", Rochdales latviu krepšininkai ir pats turnyro rengėjas Wetherby "Baltic" (latviu ir estu jungtine komanda). Del laiko stokos ir kitu priezasciu, "Kovas" ir Rochdales latviai turnyre dalyvauti atsisake. Like tik trys varzovai jau balandzio men. pradeda zungtyniauti. Zaista kiekvienas su kiekvienu po dvejas rungtynes: vienas namuose ir vienas — priesininko aiksteje.

Rugsejo 17 d. turnyras baigtas. Nugaletoju pelnytai iseina "Vilnius" iveikes kitus varzovus: "Vilnius" — "Trimba" (55-37) Halifaxe ir (34-21) Wetherby; "Vilnius" — "Baltic" (23-20) Wetherby ir (44-43) Halifaxe. Antroje vietoje lieka "Baltic" abu kartu iveikusi "Trimba" ir trecioje — "Trimba".

Siame turnyre "Vilniaus" komandoje du Lenauksai, Bruzgelevicius, Zilionis, zaide: Slenys, Ciakas, Navickas, Vilutis, Bendikas ir Rozanskas.

"Vilnius", tiek kiti varzovai, laike zaidimo, ypatingu saigmenu neparode. Zaidimo taktika paprasta, paremta tempu ir prasiverzmais. Blokai, verpstes, kombinacijos, bei ju deriniai dar tik bandomojo buklej. Metimuose pranesnis "Vilnius".

Varzovu skaičius buvo mazas, o lietuviska komanda tik viena. Tiketina, kad netolimoje ateity D.B.L. Sporto Saja surengs toki ar panasu lietuviu krepšinio turnyra. "Vilnius" ir Tadcasterio "Vytis" tai nuosirdziai sveikintu. Butu malonu po ilgesnes pertraukos ir "Kova" pamatyti tarp savuju. Tai, be abejones, sudarytu puikia proga silpnesnems komandoms pasimokyti, o ziurovams pasigereti "Kovo" "deimanciukais", igalinusiais ji tapti Anglijos vicemeisteriu.

Siaurys.

LIETUVIAI TREMTYJE

Dr. ANTANAS SALYS desto kalbos dalykus vasaros kurse Pennsylvanijos universitete, kur jis pasilieka ir ateinan- tiems mosklo emtams.

Rasytojas Juozas SVAISTAS, tremtyje isleides keleta knygu, siais metais atvyko i Amerika ir sustojo Cikagoje.

TELESFORAS VALIUS, vienas is stripriuju lietuviu dailininku grafiku, buvo apsigyvenęs Kanadoje prie Quebeco. Dabar persikele i Montreali.

AUSTRALAI PATENKINTI DIPI

Neseniai Australijos imigracijos ministeris A. A. Calwellis isleido knyga vardu "Imigracijos planas ir pazanga". Knygole pateikiama labai daug idomiu duomenu apie DiPi, kaip imigrantus. Pirmasis DiPi laivas su 843 zmonem i Australija atvyko 1947 m. lapkricio 28 d. Naujieji ateiviai buvo kile is Pabaltijo krastu. Australijos gyventojai juos sutiko maloniai. Naujai atvykusiems apgyvendinti buvo panaudota buvusios kariuomenes stovyklos Bonegilioje ir Wodongoje. Dipi emigracijai didejant, atidaryta dar viena stovykla Bathurst.

Per pirmuosius 1948 metu septynis menesius 4,000 DiPi paskirta i darbus ivairiose pramones srityse. Nors sis skaicius buvo nedidelis, bet jis sumazino namu ruosos darbininku trukuma ligoninese, pakele statybos medziagu gamyba, padejo pagreitinti namu statyba australams, padejo isgelbeti nuo sunykimo daug vaisiu ir cukraus nendriu derliaus. Pav. Wooroolcoo TB sanatorijos personalas is 80 buvo sumazejes iki 13 ir del to manyta sanatorija uzdaryti. Bet atvyke 40 pabaltieciu padeti isgelbejo. New South Welse 60 pabaltieciu istenge slaugyti keliolikos palatu ligonius. Gippslando ligonineje, atvykus 28 pabaltieciams atidaryta nauja palata ir priimta belaukia ligoniai.

Per 8 savaites naujieji imigrantai nukirto 200,000 tonu cukriniu nendriu. O tai reiske dideli cukraus padidejima eksportui. Vien tik New South Welse naujieji imigrantai padidino misko medziagos gamyba 140,000 kub. pedu. DiPi darbas plytinese padidino plytu gamyba 150,000 plytu per savaite. Cemento fabrikuose Tasmanijoje DiPi ne tik pagelbejo pagaminti numatyta kieki cemento, bet prisidejo azbesto — cemento ploksciu gamyba padidinti. DiPi dirba daugelyje pramones sriciu, kaip, pav: anglies, druskos, cinko, gipso kasyklose. Ju atliktu darbu trumpa apzvalga rodo, kiek jie daug prisidejo Australijos pramones gamybai pakelti.

BELGIJOJ SKANDALAI SU DIPI NESIBAIGIA

"Refugee News" ziniomis, Ukrainieciu Tarybos Komitetas Amerikoje gavo is Belgijos keliu simtu ukrainieciu pasirašyta skunda. Ukrainiečiai rašo, kad jie i Belgija atvyko is Vokietijos DiPi stovyklų kaip anglies kasyklų darbininkai. Dvejus metus, pagal sutarti, atidirbus kasyklose, kito darbo, kuris buvo zadeta, negavo ir del to norėjo grįžti i Vokietija, kad is ten galėtų išvažiuoti i kitus kraštus nuolatos, apsigyventi. Tačiau Belgai nesutiko ju isleisti ir uzdarė juos i karo belaisviu stovyklą, kaip nusikaltelius. Jau ilgas laikas, kaip tie žmonės laikomi uzdaryti, be jokio kaltinimo.

PALENGVINS IVAŽIAVIMA KANADON

Neseniai Kanados spauda svarste zemes ukio darbininkams ivaziavimo padidinimo galimybes. Ji paminejo atsitikima, kad neseniai 7,000 ukinku buvo pasiusta anketos ir prasyta, be kita ko, nurodyti pageidaujama darbininku skaiciu ir galimybes jiems apgyvendinti. Kaip aisjeja per paskutiniuosius trejus metus Kanada isleido 254,000 emigrantu, is kuriu 130,000 sudare emigrantai is D. Britanijos. Pasirodo, imigracija i Kanada labai varzoma ivairiais nuostatais. Asmens su seimomis, jei neturi tam tikros sumos pinigų, visai neisileidziami. Seimos galva gali ivaziuoti tik vienas. Jo seimai leidžiama atvykts tik metams praslinkus. Site suvarzymai ne tik sudaro sunkumu ivaziuoti, bet ne viena privercia ir visai nuo vaziovimo Kanadon susilaikyti. O tai jau esa nuostolinga Kanados ukiai, nes Kanada yra labai reikalinga zmoniu. Del to reikalaujama ivaziavimo suvarzymus emigrantams sumazinti.

Mes girdime Litanijos žodžius—Karaliene šventojo Rožančiaus, melskis už mus — ir meldžiamės su meile ir pasitikėjimu. Bet kada pirštai liečiame Rožančiaus poterėlius, mus ima siurpus nuobodulys. Ar mums niekas nepasakė Rožančiaus paslapties?

Paimkime tą mūsų senoką, kišenėje nutrintą Rožančių ir, minutėlei pamiršę pasaulio vargą ir vilionę, ramiai išstarkime: Apreiškimas sv. Mergelei Marijai. Prieš mūsų akis iškyla diviniai gražus arkangelas Gabrieliuš. Suberto melodijos pasakiškuose garsuose aidi: Sveika, malonės pilnoji. Pasaulio Istorijos Knygoje prasideda nauja Era: Išganyto pradžia visiems. Sv. Trejybės Visagalybė laukia Nekaltosios žodžio, ir Dievo Sūnus taps Žmogaus Sūnumi: "Stai, aš — Viešpaties tarnaitė," — nuolankūs žodžiai iš nuolankios širdies. Kad ir mes taip. Skausme ir džiaugsme. Už tai prašykime: Sveika Marija, malonės pilnoji, melskis už mus.

Ir vėl susikaupkime. Ir vėl ramiai tarkime: Elžbietos aplankymas. Mergelės Marijos širdis, alpdama džiaugsmu ir laimės pilnybe, skubių žingsnių nesama, artinasi prie Elžbietos namų. Pas giminaite: pasidalinči didžia paslaptimi. Pas giminaite: pagelbėti namų ruošoje, nes anoji buvo nėsčia. Sveika Marija, melskis už mus, kad ir mes suprastume, jog reikia dalintis ne tik džiaugsmo trupiniais, bet ir kančios spygliams.

Jėzaus Gimimas. Stebėkime pirmuosius Žmogaus Sūnaus žingsnius žemėje. Didysis Proletaras, tremtinių Tremtynys. Ant tvarto suspindo žvaigždė, kai Jeruzalės salėse geso paskutinės šviesos. Piemenų ir gyvulių pasveikinimas ir pagarbintas pravirko Kūdikis, net lapės turi urvus, o jam nėra kur galvos priglausti. Bet didelė ateitis kuriama aukos akmenimis, šo cemento maišomas su asaromis. Ir nors kūnas mēluotas ir bejėgis, Jėzaus gimimas suteikia širdžiai jėgų tikėti dabarties auka ir ateities aušra, kuriai užžiebtį reikia daug didelių ir kilnių sielų.

Jėzaus atradimas. Jeruzalės Šventykloje. Tarp Istatymo išminčių ir daktarų. Jo žodis metė šviesą, kuri akino senas akis ir siauras širdis. Jo išmintis žaibu nutvėskė amžių tamsą. Nauja Karalystė nebetoli. Jos įkūrimui aukojama visas. Net tėvai ir artimieji. Turtas, meilė ir sava žemė. "Sūnau, kam mums taip padarei"? — Marijos ir Juozapo mylintis priekaištas. Bet kai Dievas prabyla širdyje nenuslopintu balsu, reikia skirtis su viskuo ir kovoti už Naują Karalystę, kuri už nukirstas rankas, kojas ir išluptas akis duoda Laime, nepriklausančią nei pinigų, nei grožio, nei sveikatos.

Palydėkime šias mintis Rožančiaus poterėliais, kurie mums primena, kad kai lūpos kalba Sveiką Mariją, mūsų mastanti širdis semiasi maldos visagalio vandens iš Paslapčių šaltinio.

MISIJOJ

MEXBOROUGH bažnyčioje apylinkės lietuviams misijos pradedamos spalio 13 d. 8 val. v. ir tęsis iki 16 d.

FERRYHILL stovykloje — spalio 24-27 d.

PAMALDOS

ROCHDALE lietuviams pamaldos spalio 9 d. 11 val. Pallotinė Sisters koplyčioje (40, William Street).

MANCHESTERY Sisters of Notre Dame bažnyčioje (Bignor Street, Cheethamhill) pamaldos spalio 16 d. 10,30 val.

PABALTIJO BEGLIAI JAU AIRIOJĘ

Britų invazinis laivas "Victory", kuriuo, kaip pereitą savaitę buvo rašyta, 402 asmenys pabėgo iš Goteborgo (Svedijoje) šiuo metu yra Airijos uoste Corke. Kelionė iš Svedijos į Airiją buvo labai sunki ir rizi-kinga, nes vos išplaukus į atvirą jūrą, laivas užplaukė ant uolos, tačiau didelio nuostolio nebuvo padaryta. Dvi dienas prieš pasiekiant Airijos krantus, bėgliams pritrūko maisto ir vandens. Corko uoste juos pasitiko minios airių, kurie stebėjosi tokiu ryžtingumu ir nesigailėjo maisto ir kitų reikmenų. Laivą apžiūrėjo laivininkystės inspektorai ir Raudonojo Kryžiaus atstovai. Inspektorai pripažino, kad laivas netinka kelionei per Atlantą ir rado labai blogas gelbėjimosi ir gyvenimo sąlygas. Kapitonas Ernstas dar nėra apsisprendęs ar vyks į Ameriką ar Kanadą. Jis tikisi, kad pavyks nugaleti Atlantą. Kelionę jis numato tęsti, kai bus atlikti kai kurie laivo pataisymai.

IRO Centras Zenevoje pareiškė, kad jie neturi Airijoje stovyklų, kur galėtų patalpinti pabėgėlius bei laivų, kuriuos galėtų panaudoti jų pervežimui, bet pažadėjo, kiek galima, padėti.

Airių laikraščiai plačiai rašo apie pabėgėlius ir reikalauja valdžios atkreipti rimtą dėmesį ir srstį kokią nors išeitį.

PRANESIMAS

Per C.A.R.E. istaiga is Amerikos gauta "Swan" muilo vaikams. Norintieji gauti — rasykit man, S-gos centro adresu.

M. Bajorinas, BALFO igaliotinis.

(bus daugiau)

MES BUUVOME LIETUVOJE

ROMA. Italijos finansu ministeris, Pella, pranešė parlamentui, kad lira nebus nuvertinta. Pasekoje paskutiniu aukso ipirkimu. Italijos aukso rezervas padvigubintas.

LISABONA. Si menesi gen. Franco lankys Portugalijos prezidentą Carmona.

LONDONAS. Pereita savaitė atidarytos automobilų ir radio parodos turi nepaprastai dideli pasisekima. Gauta daug užsakymų iš užsienio.

PAPIROSAI ANGLIJOJ. Netrukus rinkoje pasirodys cigaretės su filtrais. Tai daroma norint sutaupyti tabako. Tokios cigaretės bus kiek pigesnės (2s. 11 penų už 20).

CASTELGANDOLFO. Popiezius kvietė imtis skubiu žygiu pasilikbusiems Europoje pabegeliams ikurdinti.

STOCKHOLMAS. Lundo pietu Švedijoje, policija pareisė kad snipai, prisidengdami politiniu pabegėliu vardu, yra ivežami į Švediją su Baltu pabegėliais.

CEKOSLOVAKIJA paskyrė apie pusę mil. svaru priverčiamo darbo stovykloms irengti.

LONDONAS. Karo ministeris Shinwell netrukus išvyksta į Vokietiją, kur jis dalyvaus bendruose britų, prancūzų, belgų, norvegų ir amerikiečių karo pratimuose.

FRANKFURTE paskelbta, kad D. Britanija vokiečių maitinimui ir išlaikymui nuo karo pabaigos išleido 200 milijonų svarų, arba tiek kad isieitu po 4 svarus kiekvienam Britanijos gyventojui.

GEN. H. ARNOLDAS, buvęs, karo metu JAV aviacijos virs., savo knygoje "Globaline misija" teigia, kad Sov. Rusija nebijo prieso nei sausumos kariuomenės, nei karo laivyno, bet už tat labai bijo aviacijos, ypac tolimo skridimo bombonesiu.

CANKAISEKAS isake i siaure nuo kantono esantiems kariuomenės daliniams pasitraukti: Sitas jo žygis aiskinamas, kaip atsakymas pasipriesinti kinu komunistu kariuomenei ir dalis plano — isvesti kinu tautine kariuomene i Formozos sala.

RENKANT Vak. Vokietijos prezidentą, per balsavimą viena kortele paduota uz Hitleri, kita — uz Bismarka.

TIES PANCUZIJOS krantais jūroje pastebeta plaukianciu 4,000 deziu su 4 milijonais amerikonsku cigareciu. Policija cigaretes kinkiskavo.

MEKSIKA. Buvęs Meksikos ambasadorius Kuboje, Romero, raso, kad prezidentas Rooseveltas daves Stalinui atomines bombos paslapti Valtoje. Romero tvirtina, kad tai jam pasakes vienas Rusijos ambasadorius ir kad jis turi to pasikalbejimo liudininku.

Vieną šeštadienį sulėkėme į Londoną. Ndidelis mūsų keliauninkų būrelis. Mūsų tarpe Lietuvos pasiuntinys p. Balutis su Pasiuntinybės tarėju p. Balicku, DBLS-gos centro valdybos nariai, lietuvių ir anglų spaudos atstovai, keletas svečių.

Kelionę pradėdame tylūs: žinome kur keliausime, bet ką sutiksime, bei patirsime — visus domina.

Garsintuve pasigirsta anglų kalba pranešėjo balsas. Mes kelionę pradėdame gražiaisiais upių ir ežerų krantais, keliais, kryžiais ir kopytelėm apstatytom pakelėmis, brandžių varpų laukais, pilialkaliais, senovės lietuvių pilių pavėsiais, nokstančių vaisių sodais, bakūžių palangėmis, gėlynų darželiais. Pranešėjas aiškina gilios senovės Lietuvos praeitį.

Paliekame gražius, už širdies tveriančius Lietuvos gamtos vaizdus ir keliamės į nepriklausomos Lietuvos laikus. Mus lydi graži ir liūdna lietuvių daina, muzika, neužmirštami spalvingi saulėlydžiai. Lankome gyvuosius mūsų krašto statybos paminklus: mokyklas, bažnyčias, muziejus, mokslo institutus, fabrikus, tiltus, geležinkelius, universiteto bei ligoninių pastatus, pašto rūmus, uostus, geležinkelio stotis ir tt. Kai kur sustojame ties paminklų atidengimo iškilmėmis, sutinkame daug pažįstamų veidų, gerų bičiulių ir draugų šiltus rankų paspaudimus.

Iš čia sukame į gražias kaimo sodybas. Mus pasitinka ir palydi skambios dainos, tautiniai šokiai, šienapiūtės ir rugiapūtės dalgų muzika, saule įdegti kaimo gyventojų veidai, prinokę sodų vaisiai, margaspalvės kračių skrynios, audiniai, geltonplaukės lietuvaitsės.

Keliaujame Lietuvos pajūrio krantais, žvėjų sodybomis; plaukiame į jūrą, metame tinklus, gėrimės sėstančios saulės atspindžiais. Pro mus praplaukia didingi laivai, vežą Amerikos lietuvių ekskursijas į Lietuvą.

Spėjame praleisti pakelėse sutiktas lietuvių karių gretas, žaibu praleikančius ulonus, motorizuotas karių kolonas, žygiuojančiais rudens lauko manevrų.

Mes Kaune. Paradui žygiuoja Lietuvos kariuomenė, šauliai, nepriklausomybės kovų dalyviai — savanoriai, organizacijų gretos. Plazda vėjelio judinama trispalvė, kariuomenės dalinių vėliavovs, gėlės...

Vykstame prie Karo Muziejaus — Nežinomojo Kareivio Kapo, dalyvauname vėliavos nuleidimo iškilmėse.

Rodosi tai buvo tik vakar, kada džiaugėmės pasiektais laimėjimais, gyvenome bendromis nuotakomis ir rūpesčiais, spaudėme vieni kitoms rankas, kaupėme jėgas ir ryžtą dar gražesnei Lietuvos atečiai kurti.

Mūsų gražios kelionės įspūdį ir nuotakas sudrumsčia 1940-41 metų įvykių vaizdai. Prieš mūsų akis iškyla baisios 1941 m. birželio mėn. žudynės Praveniškėse, Telšiuose, Raseiniuose, Panevėžyje, Kretingoje, Kaune ir kitur. Lietuvos pakelės, laukai, aikštės nuklotos nukankintų lietuvių lavonais. Vaizdas seka vaizdą: nukankintųjų veidai — bausis žmogaus palaikų išniekinimas, tortūrų žymės, gyvųjų ašaros, palaikų

laidojimas ir... supiltos žemės kupstai. Stebiu mūsų kelionės dalyvių veidus ir matau, kaip išsikala žiūrovo veide raudmenys, nulinksta galva, sudreba rankoje laikoma cigarete, delnu pridengiamos akys... o pranešėjo balsas skelbia nužudytųjų pavardes, žudynių vietas, kankinimo būdus ir priemones.

Kilstame Vokietijon, į DiPi stovyklas. Lankome lietuvių tremtinių, kalbamės, pereiname grūvėsiuose susuktus lizdelius: mokyklas, amatų kursus, vaikų daržėlius, ligonines. Dalyvauname tremtinių šventėse, sporto varžybose, tremties atminimui įamžinti paminklų šventinime: gėrimės muziko Mikulskio ansamblio koncertais ir kitais lietuvių pasirodymais.

Vėl pasigirsta pranešėjo statomas klausimas: "Dėl ko mes bėgome?" ir tuoj pat gauname atsakymą vaizdais.

Mūsų kelionė baigėsi. Mes Londone, mažoje salėje, mūsų 12 kelionės dalyvių. Salėje sušvinta šviesos. Visi tylūs, nenoriai pakyla iš vietų. Šią, pusantros valandos trukusią kelionę suruošė DBLS centro valdyba. Mes žiūrėjome iš Amerikos atgabento Lietuvos vaizdų filmo, pagaminto Amerikos lietuvių Motūzų-Beleckų.

Kokie žiūrovų pasiūlymai ir kokios mintys? Visi kelia reikalą, kad filmas būtų parodytas Anglijoje gyvenantiems tautiečiams. Tiesa, lietuvių ir svečiai anglai pastebėjo, kad dabartinis filmo montažas ir aiškinamasis žodinis tekstas pritaikytas Amerikos lietuvių žiūrovo akiai, jausmui ir nuotakai. Filmo gamintojai, atrodo, kitokių tikslų ir neturėjo — parodyti Lietuvą savo tautiečių tarpe. Su filmu keliavo per lietuvių kolonijas, virkdė Amerikos lietuvių išėivį, rinko aukas, siuntė Vokietijon, ieskojo pritarimo ir paramos Lietuvos laisvei atstatyti.

Ar tokio sukirpimo filmas rodytinas Anglijoje? — Jei tenkintis savų tautiečių žiūrovais, tai filmas priimtinas be didesnių permontavimų, bet jei norime plaukti gilesniu vandeniu, reiktų rimtai pagalvoti.

Visi mes norime, kad mūsų nepriklausomo laikotarpio atsiminimai, laimėjimai, kančias ir išgyvenimus pamatytų ir suprastų kuo didžiausias svetimšalių skaičius. Mūsų visų šventa pareiga yra supažindinti anglus su mūsų byla, siekiamais, Lietuvos vardo išgarsinimu. Tokias ir panašias mintis pareiškė ir svečiai anglai.

Tad ir iškyla klausimėliai, kuriuos verta panagrinėti su skaitytojais ir organizuota Anglijos lietuvių visuomene.

Mano supratimu, dabartinio metražo ir

montažo filmas turėtų būti pertvarkytas platesniam žiūrovų skaičiui. Pirmiausia, reiktų duoti naujus anglų kalba įkalbėjimus — aiškinimus: trumpą Lietuvos istorijos apybraižą, Lietuvos geografinę padėtį, kultūrinius, ekonominius bei ūkinius atsiminimus; suglaustą paskirų vaizdų aiškinimą, papročių apibūdinimą ir tt. Muzikines filmo iliustracijas, dainas galėtų atlikti kuris nors choras arba gramafono plokštelių ištraukos.

Lietuvos vaizdų spalvotoji filmo dalis puiki, marga, gyva ir net egzotiška. Technikei pusei nieko prikriti negalima, bet filme pasigendame mūsų ekonominio gyvenimo tvirtovių: Maisto fabriky, Pienocentro, Lietūkio ir kitų. Trūksta eksportinių gaminių iliustracijų. Filma pertvarkant, reiktų tuos vaizdus įtraukti ir duoti išsamų žodinį paaiškinimą ir skaičius.

Ryskinant 1941 metų įvykius, tektų ir juos papildyti: duoti daugiau nuotraukų, patiekti dokumentų tekstus, plačiau apibūdinti išvežimus. Gal vertėtų pagalvoti ir apie šio meto Lietuvos paveikslą. Juk turime antrosios bolševikų okupacijos nuotraukų, dokumentų, kovų vaizdus ir kita.

Tremtinių stovyklų vaizdai taip pat reikalingi geresnio apdirbimo. Vertėtų pagalvoti, ar nepasinaudoti p. Gaidžiūno Vokietijoje pagaminto filmo kadrais, kurie, kaip teko patirti, yra puikūs, įdomūs, iškėlė mūsų energiją, darbą tremtyje, pastangas išsilaikyti ir sveikiems sugrįžti į nepriklausomą Lietuvą.

Čia tepalieta tik svarbesnės filmo korektūros, kurias tektų atlikti einant į anglų kino ekraną.

Kad iš turimos medžiagos galima padaryti puikią mūsų bylą propagandą, nėra dvejonų. Kitokia padėtis yra su lėšų klausimu. Filmo permontavimas gali pareikalauti jei ir ne pustūkstantinės svarų sumos, tai arti jos. Klausimas svarbus ir tektų jį išspręsti. Teko patirti, kad antras filmo demonstravimas įvyks visuotiniame DBLS-gos atstovų suvaizyme. Atstovai turėtų šį klausimą išnagrinėti, pareikšti savo pageidavimus, ir, jei reikalą pažiūrėti visu rimtumu ir nuoširdumu.

Jei su lietuvių dainininkais, gastroliavusiais Britanijoje, negalėjome padaryti didelio darbo, tai filmu mes galėtume pralaužti ir storiąsą ledą. Jei mūsų filmą pamatytų bent 20 milijonų anglų visuomenės, tai mes kaip lietuvių, savo buvimą Britanijoje pateisintume ir daug prisidėtume prie mūsų padėties supratimo, Lietuvos vardo išgarsinimo ir laisvės bylos išryškinimo.

Viktoras Punksys.

VIRUSINĖS LIGOS

Rašo—K. VALTERIS

Vaikų Paralyžius

Tai rimta, bet įdomi ir dėmesio verta liga. Europoj ją kiekvienas mini su pasibaisėjimu ir jei tik ji kur pasirodo, tai tuojau uždaro mokyklos, daržėliai ir žmonės, užsidarę namuose net pro langą bijo pažiūrėti... Be to, visuomenė įsivyravo nuomonė, kad jei tik šia liga susirgsi, tai arba mirsi arba būsi suparalyžuotas! Ar iš tikrųjų tai taip siaubinga liga? Čia ir norima visai bešaliskai ir ramiai apie ją pakalbėti.

Pirmiausia dėl ligos vardo. Visuomenė ji populiari "vaikų paralyžius" vardu, o medikai ją trumpai vadina "poliomyelitis". Be šių, ji turi dar 5 vardus, bet... visi jis nėra tinkami. Šia liga, kaip ir tymais, serga daugiausia vaikai, bet serga ir suaugę — jei nėra sirgę vaikystėje. Be to, liga dažniausiai praeina be... paralyžių...

Manoma, kad vaikų paralyžius egzistuoja jau nuo senų laikų, bet medikai "susipažino" su juo tik antrojoje 19-to šimtmečio pusėj. Amžių bėgyje viskas keičiasi: mados, papročiai, pažiūros, net žmogaus išvaizda ir žemės paviršius su jo gyvūnija ir augmenija! Neatsilieka nuo gyvenimo ir ligos: ir jos prisitaikydamos prie naujos kultūros ir civilizacijos, keičia savo charakterį ir politiką!... Taip ir vaikų paralyžius ligi 19-to šimtmečio vidurio reiškėsi tik pavieniais susirgimais tam tikrose srityse, o vėliau įgavo "imperialistinį" pobūdį ir ėmė nesulaikomai plisti tolyn ir tolyn — pradėjo reikštis epidemijomis. Be to, dar prieš 30 metų liga savo aukomis pasirinkdavo daugiausia vaikus nuo 1 iki 4 metų amžiaus, o dabar jau 5-9 metų amžiaus! Dėl ko? Ar ligos skonis pasikeitė? O gal tai nenusistovėjusio, nesubrendusio ligos charakterio pažymis?... Labai įdomus ir tas faktas, kad paskutiniuosius epidemijos palietė aukščiausio gyvenimo standarto ir higienos kraštus k.a. Skandinavijos valstybes, Kanadą, U.S.A. ir tt.

Ligos sukelėjas yra tam tikras virus. Manoma, kad yra daug įvairių šio viruso rūšių (dar nežinoma net kiek!) su daugiau ar mažiau skirtingomis savybėmis: vieni jų yra švelnesni, taikingesni, o kiti — piktesni, agresingesni. Geriau išstirtos yra tik 4 šių virusų rūšys. Dėl virusų dydžio ir formos mokslininkai dar negali susitarti. Bendrai laikoma, kad jie yra nuo 8 iki 12 milimikronų skersmens, bet tyrinėtojas Gardas (1943 m.) vaikų paralyžium mirusio nervų audiniuose rado plaušų pavidalo virusus, kurių ilgis buvo 580, o storis 12½ milimikronų, o kitas mokslininkas

Loringgas (1946 m.) nustatė, kal virusai yra apskriti ir jų skersmuo apie 25 milimikronus... Siuos taip skirtingus tyrinėjimo domenius galima aiškinti tik tuo, kad jie, matyt, tyrinėjo skirtingas šių virusų gimines!

Virusai greit žūva nuo sublimato ir kalio permanganato skiedinių ir kitų oksiduojančių medžiagų. Ultravioletiniai spinduliai ir temperatūra per 50° C. taip pat juos greit užmuša. Bet jie yra atsparūs žemai temperatūrai: prie -20° iki -700° C. jie išlieka gyvi net 12 mėnesių, o taip pat nebijo eilės bakterijas užmušančių medžiagų k.a. eterio, merthialato ir kt.

Tikima, kad įvairios virusų rūšys yra taip paplitusios, kad praktiškai kiekvienas žmogus su jais susiduria jau vaikystėje. Taip pat manoma, kad žmogus pastoviai apsikrečia vis kitomis vaikų paralyžiaus viruso rūšimis. Iš to sektų išvada, kad nėra jokios prasmės imtis kokių nors atsargumo priemonių, o tik stengtis greičiau atlikti "pilietinę pareigą" — t.y. persirgti šia liga ir tuo būdu įsigyti imunitetą (atsparumą) prieš ją! Ir taip ir ne: kaip minėta, yra daugybė šio viruso rūšių ir yra patirta, kad persirgus šia liga įgyjamas pilnas atsparumas tik prieš tą virusų rūšį, nuo kurios sirgo, o prieš kitas rūšis atsparumas yra tik iš dalies arba visai menkas. Be to, pirmą kartą mus gali užpulti silpnas, ne piktos giminės virus ir jo invazijos galimė nepajusti, o kitą kartą užpuolus piktam, agresyviu virusui — reikalinga gali baigtis liūdnei. Taigi būtų neprotinga be reikalo lįsti į pavojų, nes, anot mūsų žmonių, ir Dievas yra pasakęs: "Jei saugosies, žmogau, tai ir Aš tau padėsiu!"

Vidutiniame klimato vaikų paralyžiaus epidemijos paprastai būna silčiausiam metų laikotarpyje — vidurvasarį. Didžiausiose miestuose liga rusena ištisus metus ir kas 3-5 metai vidurvasariais išsiveržia epidemijomis. Provincijoj ši liga po "rugiapiūtės" — epidemijos "atostogauja," nes nebeteri kų veikti... Tik palaukusi keleto metų — kai susidaro naujas žmonių priauglis, vėl iš naujo pradeda "darbą"...

Nėra abejonės, kad virusų, o tuo pačiu ir ligos šaltinis yra žmogus, kurio ryklėje ir žarnose laike epidemijos virusų kibždė kibžda! Tokie žmonės paprastai nerodo ir neaukštą jokių ligos reiškinų, nes arba jie turi įgimtą šiai ligai atsparumą arba įgytą — anksčiau persirgę ja švelnioj formoj. Ir taip šie virusų nešiotojai sėja ligą net patys to nenujausdami!

(Bus daugiau)

SMULKŪS SKELBIMAI

Ieskau broliu: Martyno Januseviciaus ir Adolfo Slegerio, kilusių is Birzu aps., ir pazistamu. Petras Janusaitis, 3, Claremont St., Huddersfield, Yorks. Zinanciuju apie siuos asmenis prasyciau pranesti.

Lietuvis, 28 m. amziaus, masinistas mech., vedybu tikslu noriu susipazinti su lietuvaite tarp 22 ir 27 m. amziaus; galima ir fotogr. pasikeisti: 393, Buckmunster, U.S.C. Hostel, Nr. Grantham, Lincs.

Lietuvis, isvaziuodamas i Kanada i nuosava uki, pageidauju susipazinti su panele is Pabaltijo krastu. Rasyti: St-kevicius, Causeway Green Hostel, Oldbury, Nr. Birmingham.

Lietuviu Klube, 345 A, Victoria Park Road., nuo spalio 2d. prasideda soku sezonas. Sokiai bus kiekviena sekmadieni nuo 8 iki 11 v. vak. Iejimas 1/6. Sokiam groja naujas, papildytas orkestras. Nori maloniai praleisti laika, prasomi sekmdadieniais i Lietuviu kluba.

Paieskomos Jono Bagdanaviciaus, kilusio is Keturvalakiu, dukters: Magdute, Onute ir Maryte. Pranesti ar atsiliepti: Jonas Stankus, 31, Black St., Middlesborough, Yorks.

Kiseninis lietuviskas kalendorelis 1950 metams, 72 pusl., is ju 18 informacinio teksto. Uzsisakymo terminas pratestas iki lapkricio 1 d. Kaina 4 sil. ir 2 penai persiuntimui. Uzsisakantiems lo ir daugiau, duodama 10% nuolaidos. Uzsisakoma: F. Neveravicius, 40, Fosse Rd., Leicester.

Isnuomojamas kambarys dviem viengungiams, be maisto. 4 Salters Rd., Whipps Cross, London, E.17. Teirautis po 7 v.v.

Ieskau Kazio ir Vlodo Naraku ir stud. Antano Brazdzionio. Rasyti: A. Azuolas, Redlynch, Fa. Smith, Queensland, Australia.

Marlborough: Lietuviskai angliskas ir angliskai lietuviskas. Zodynas — 10/6, Heitland: Kaip rasyti laiskus, 3/6.

Stephenson: Komercines korespondencijos pagrindai ir praktika, 6/6.

Eckersley: Trumpa angliu kalbos gramatika uzsienieciams, 3/6. Persiuntimas 9 penai.

Del ivairiu knygu: mokytiis kalbu, technisku, medicinisku, zemes ukio ir t.t. kreiptis lietuviskai pridedant 2½ peno pasto zenkla adresu:

MODERN BOOK DISTRIBUTION
257, Fulham Road,
London, S.W.3

Esu amatininkas, 40 m. amziaus, vedybu tislų noriu susipazinti su lietuvaite, nejaunesne kaip 35 m. Suinteresuotos rasykite: J. Anuzis, YMCA Hostel, Sudeley Castle, Winchcombe, Glos.

Spalio 16 d. Manchesterio Lietuviu klube ivyks Manchesterio Meno Kolektyvo ruosiamas pasisokimas ir didziule loterija. Iejimas 1 silingas. Loterijos duomenys bus paskelbti "Br. Lietuvy." Valdyba.

Printed by the Dragon Press,
49-51, John Street, Luton.